

Asia: VN/27731/2024

## **Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi**

Ei lausuttavaa

**Ei lausuttavaa -toteaminen**

-

Seulonta

**Yleiset huomiot seulontamenettelystä**

-

**Viranomaiset ja tehtävienjako viranomaisten välillä**

-

**Seulontaviranomaisten toimivaltuudet**

-

**Seulottavan henkilön läsnäolo seulonnassa**

-

**Riippumaton perusoikeuksien seurantamekanismi seulontaan ja rajamenettelyyn**

-

**Henkilötietojen käsittely**

-

**Eurodac-järjestelmä**

**Eurodac- järjestelmää koskevat muutokset**

-

# Kansainvälistä suojelua koskevat menettelyt

## Yleiset huomiot menettelyistä

Lain kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta 26 §:ään ehdotetaan muutosta, jonka mukaan tilapäistä suojelua saavalla henkilöllä olisi oikeus saada terveydenhuoltolain 50 §:n mukaiset kiireellisen hoidon palvelut. Tämä olisi huononnus ko. henkilöryhmän palveluihin. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan: ”tilapäistä suojelua saavan aikuisen oikeutta terveydenhuoltopalveluihin muutettaisiin siten, että tilapäistä suojelua saavalla aikuisella olisi vastaanoton aikana oikeus vastaaviin terveydenhuoltopalveluihin kuin aikuisella kansainvälistä suojelua hakevalla ja aikuisella ihmiskaupanuhrilla, jolla ei ole kotikuntakuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa Suomessa. Tilapäistä suojelua saavalla on ollut oikeus vastaaviin terveydenhuoltopalveluihin kuin kuntalaisille. Tilapäistä suojelua saavan lapsen oikeus terveydenhuoltopalveluihin säilyisi ennallaan”. Lisäksi perusteluissa todetaan, että: ”tilapäistä suojelua saavan aikuisen terveydenhuoltopalvelujen rajoittaminen poistaisi oikeuden sellaiseen kiireettömään hoitoon, joka ei olisi henkilön terveyden kannalta välttämätöntä. Hoidon saamatta jääminen ei heikentäisi tai vaarantaisi henkilön terveyttä. Kiireellinen ja välttämätön hoito järjestettäisiin edelleen vastaanottokeskuksen toimesta. Tilapäistä suojelua saavan tulisi siirtyä kuntaan vuoden maassa oleskelun jälkeen, minkä takia terveystalvelujen rajauksella ei nähdä olevan merkittävää vaikutusta henkilön terveyteen ja hyvinvointiin. Kuntaan siirtyessään tilapäistä suojelua saavalla aikuisella voisi kuitenkin olla nykyistä enemmän kiireetöntä hoitoa edellyttäviä vaivoja. Hyvinvointialueella tilapäistä suojelua saavat odottaisivat kiireettömään hoitoon pääsyä vastaavasti kuin muutkin kuntalaiset. Tilapäistä suojelua saavien lasten oikeus terveydenhuoltoon säilyisi vastaavana kuin kuntalaisen. Lisäksi sekä aikuisten että lasten erityisistä vastaanottotarpeista huolehdittaisiin 6 §:n mukaisesti. Muutos voisi vähentää niiden tilapäistä suojelua saavien määrää, jotka ovat käyneet Suomessa lähinnä hakemassa terveystalveluja”.

HUS-yhtymä ei yhdy lain perusteluissa esitettyyn näkemykseen muutoksen vaikutuksista. Ensinnäkin HUS-yhtymä ei tunnista hallituksen esityksen väitettä siitä, että Suomessa olisi merkittävässä määrin sellaisia tilapäistä suojelua saavia, jotka käyvät Suomessa lähinnä hakemassa terveystalveluja. Lisäksi useat hoitoa tarvitsevat sairaudet ehtivät vuodessa, jonka jälkeen tilapäistä suojelua saavalla on samat oikeudet terveydenhuoltopalveluihin kuin kuntalaisella, huonontua siinä määrin, että niiden hoitaminen on sen jälkeen huomattavasti vaikeampaa ja kalliimpaa kuin jos niihin tarjottaisiin hoito heti niiden ilmaantuessa. Näin ollen ehdotettu muutos tulee HUS-yhtymän arvion mukaan lisäämään hoidon antamiseen tarvittavia resursseja. Sosiaali- ja terveydenhuollon nykyisessä tilanteessa on kohtuutonta, että valtio tietoisesti lisää terveydenhuollon resurssitarvetta.

## Menettelyn alkuvaiheet

-

## Maksuton oikeudellinen neuvonta / oikeusapu hallintomenettelyssä

-

## Poikkeukset oikeuteen oleskella Suomen alueella hakemuksen tutkinnan ajan

-

## **Turvalliset maat**

-

## **Muutoksenhaku (valitusajat, valituskiellot ja tuomioistuinten määräajat)**

-

## **Euroopan unionin kansalaisten kansainvälisen suojelun hakemukset**

-

## **Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeus**

## **Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeutta koskeva muutos**

-

## **Pitkään oleskelleiden direktiivin muutos**

## **Pitkään oleskelleiden direktiivin muutos**

-

## **Vastaanotto**

## **Yleiset huomiot liittyen vastaanottoon**

-

## **Vastaanottopalvelujen saaja ja kesto**

-

## **Vastaanottopalvelut (tunnistautuminen, vastaanottoraha, tilapäistä suojelua hakevien terveydenhuolto, vastaanottopalveluista perittävien maksujen takautuva perintä)**

-

## **Vastaanottopalvelujen rajoittaminen ja peruuttaminen (alennettu vastaanottoraha, vastaanottopalvelujen peruuttaminen)**

-

## **Liikkumisvapauden rajoittaminen (maantieteellinen kohdentaminen, liikkumisvapauden rajoittaminen)**

-

## **Ehdotuksen vaikutukset ihmiskaupan uhreihin**

-

## **Ilman huoltajaa olevien lasten edustajajärjestelmä**

## **Edustajajärjestelmään ehdotetut muutokset, vastaanottolaki**

-

## **Edustajajärjestelmään ehdotetut muutokset, kotoutumislaki**

-

## **Terveydenhuoltolaki**

### **Terveydenhuoltolakiin ehdotettu muutos**

Ehdotuksessa lakiin oltaisiin lisäämässä uusi 72a §, jolla hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle oltaisiin antamassa kokonaan uusi tehtävä. Ehdotuksen mukaan hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä velvoitettaisiin sopimaan Maahanmuuttoviraston kanssa terveyspalvelujen järjestämisestä niihin oikeutetuille pakolaisille. Tästä maksettaisiin korvaukset em. sopimuksen perusteella, mistä säädettäisiin myös lain kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 7 §:ssä. Oikeudesta saada terveydenhuollon palveluja säädetään jo nyt em. lain 26 §:ssä (johon siihenkin on ehdotettu pieniä muutoksia).

HUS-yhtymän näkemyksen mukaan olisi hallinnollisesti yksinkertaisempaa, jos laissa säädettäisiin sopimusvelvollisuuden sijaan suoraan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän velvoitteesta antaa mainittuja palveluja. Erillistä sopimista ei tarvittaisi edes korvausten määrittämisen vuoksi, koska hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla ja HUS-yhtymällä on jo nyt olemassa hoidon antamisesta syntyneisiin kustannuksiin perustuva vakiintunut menettelytapa laskuttaa esimerkiksi toista hyvinvointialuetta ko. alueen järjestämisvastuulla olevan potilaan hoidosta. On vaikea nähdä, että sopimuksessa voitaisiin päätyä mihinkään muuhun hinnoitteluun.

## **Muut muutokset**

### **Sellaiset muita muutoksia koskevat huomiot, jotka eivät liity edellä esitettyihin teemoihin**

-

## **Esitystä koskevat muut huomiot**

### **Koko esitystä koskevat yleiset huomiot**

-

Heikkilä Teppo  
HUS-Yhtymä